

Listí do zahrady patří, je jeho součástí, ať spadane přímo zde, či přifoukané kdoví odkud. Je to bohatství, které přinesl vítr.

FOTO ONDŘEJ FOUS

Listí, poklad zahrady

Máte na adventním věnci alespoň jeden list? Ať už vypreparovaný, či suchý? Nejspíše ano. Jehličí pak stoprocentně. A jsou z vaší zahrady?

Jedinečná sklizeň je za námi a co se s ní vlastně děje dál?

Hovořit o listí v souvislosti se slovem sklizeň neslycháme každý den. Nicméně právě tak o něm přemýšleli staří hospodáři a zejména zahradníci. O listovce, zemi, vniklé z listí, se mluvilo a leckde dosud mluví jako o „peříčku“. Anžto je to zem lehká, kyprá, vzdušná a mnohá kvítka ji mají tuze ráda. Bez listovky nebylo pořádného bramboríku. Možná vidíte často dnešní superzahradníky, jak se zaobírají „moderní“ rašelinou, ale skutečný zahradník na listí nikdy nezanevlel. Co teprve zahradkář. Má to svou logiku a každý majitel zahrady by se nad svým podzimním „pokladem“ měl zamyslet, než s ním jakkoliv naloží.

Listí již přece opadalo, řeknete si. Je pryč. Ale ono to tak docela není. Nemělo by být. Listí má na zahradě, stejně jako v přírodě, svůj velký smysl. Navíc listí padá vlastně stále, nejen na podzim. Všechny stálezelené rostliny používají své listy průběžně během sezony, podobně jako opadávající nejstarší jehlice z konifer a vytvářejí pod sebou cennou jehličnatku. Spolu s listovkou jsou známými tyto zeminy také coby „hrabanka“, anžto se na ně jezdilo do lesů. Tato praktika je ale celkem

po právu pronásledována, protože zahrady a parky jsou ve městech schopny pokrýt potřebu zemin jak listovkami, tak klasickými komposty. Jenom se to často neví a nevyužívá. Listí se mnohde odváží drazo jako odpad a nové zeminy se neméně drazo kupují. Tomu se říká a říká vyhazovat peníze oknem.

Listový opad a z něj vzniklá humusová vrstva jsou životně důležitou složkou většiny biotopů lesního charakteru. Surový půdní kryt má celou řadu prospěšných funkcí. Rozkládající se vrstva listů je životním prostředím pro bohatou flóru a faunu podrostu, nehledě na to, že má obvykle blahodárné důsledky pro půdní prostředí obecně. S trochou nadsázky lze říci, že stromy si touto cestou upravují prostředí samy pro sebe, aby se jim lépe žilo a půda byla způsobilější pro příjem živin.

V zahradě je listí zejména na podzim nepostradatelný materiál. Shrabnete ho či sfoukáte jednodu-

ROSTLINA TÝDNE

Stálezelené trvalky

V předvánočním čase oblékne zahrada definitivně zimní kabát a ukáže, nakolik jsme mysleli při výběru a sázení rostlin na studené měsíce. Že je to smutné a bez sněhu jaksi chudé? Nemusí být. Celá řada rostlin je přece stálezelených. Nejde však zdaleka jen o keře, ale listy drží i mnoho vytrvalých druhů bylin a drobných polokeřů. Některé celou zimu, jiné jen do tuhých mrazů. Parádní umí být třešalky se svými plody, pěkné jsou pestrolisté ostřice, biky, kapradiny, bergenie či dlužichy s barevnými listy. Dají se dokonce na zimu sesadit do nádob či košíků a můžeme si trochu dodekorovat vchod do domu či na terasu.

še z trávníků, děcka i psi (možná i vy) si v něm krásně zablnou (všechno rozhází a musíte to dělat znovu), hospodář si zreviduje okapy, zdali mu nereznou a na střeše je všechno „o. k.“ (kdo by ho k tomu donutil, když ne listí), a hlavně, zazimujete si. Listí je zdaleka nejskvělejší materiál k ochraně rostlin před zimou, velmi přirozený a vesměs přátelský. Musíte s ním umět ale trochu nakládat. Slěhá se. To je jeho vlastnost a musíte ji brát na vědomí. Kolem hortenzií je tak například dobré udělat límec z bílé netkané textilie a pak ji vycpat listím. Tenhle postup se dá uplatnit u celé řady dalších choulostivých keřů a i u některých vytrvalých peren, které potřebují zimní kryt.

Listí se také dobře kombinuje s chvojí, protože takto drží tvar a větve udrží mezi listy vzduch. U rhododendronů třeba listí chrání bázi keře a kořeny proti nachlazení, kdežto chvojí stíní listy, aby je neusušilo zimní slunko za mra-

zů. V záhonech platí obecně, že hajní trvalky obvykle dobře snášejí, i když jsou listím celé zakryty, a to dokonce i ty stálezelené. U květin v rabatech, které drží trsy nad zemí, je pak lepší vyplnit listím meziprostory a necpat listí do srdíček. Shora se pak souvrství chytí chvojí, aby nám lupena nelítala po zahradě celou zimu.

Obecně platí, že až celou zahradu zjara odzimujeme, založí se kompost z listí už polorozloženého. Zabere pětinu místa. Nemusíme ale brát listí ze záhonů všechno, zejména v hajních partiích. Když tam tu nejspodnější třetinu necháme, hajníčky to ocení.

Listí je krásné. S podzimkem sbíráme to barevné, jež nás oslňuje svými teplými barvami. To se neomrzí a nikdy to nepěstane přinášet do našeho života trochu vznosného zamyšlení, zastavení nad během času a účtu k přírodě i bytí. Listí je sklizeň a svátek podzimu. Pokud se vám někomu stalo, že se listí proměnilo v úklid a práci, šlo o nějaké zlé kouzlo. Vymaňte se z něj, protože když je listí pozeňnané, zahrada je šťastnou a vy s ní. A zlobit se na listí je jen převedčená lenost. Hrabání je totiž tuze zdravé.

Připravil Ondřej Fous, zahradník

SEZONA

Stromeček k pronájmu

Při výběru vánočního stromku lidé stále víc dbají na to, zda byl vypěstován ekologicky šetrným způsobem či zda jej půjde do přírody znovu vrátit.

Běžné řezané vánoční stromky se pěstují zpravidla po dobu několika let na speciálních plantážích. „Valná většina stromků je do České republiky dovážena ze zahraničních plantáží,“ konstatuje Petr Březina z nevládní neziskové organizace FSC ČR, která udělováním stejnojmenné certifikace podporuje ekologicky šetrné a sociálně prospěšné obhospodařování našich i světových lesů. Držite-

lem mezinárodně platného certifikátu Forest Stewardship Council (FSC) jsou v tuzemsku čtyři lesní podniky: Krkonošský národní park (KRNAP), Lesy hlavního města Prahy, Školní lesní podnik Křtiny Mendelovy univerzity a sdružení obecních vlastníků a sdružení obecních vlastníků lesů na Svitavsku, ke kterému se nově připojilo také město Zlín se svými městskými lesy a dvě obce na Příbramsku. Stromky s certifikátem FSC prozatím nelze koupit

Stromky k pronájmu nabízí Martin Líbal

FOTO MAFRA - FRANTIŠEK VLČEK

plošně po celé České republice, přestože zájem veřejnosti o ně stále roste: „Evidujeme mnoho dotazů a z minulých let máme informace, že stromky, které byly k dispozici, byly rychle rozebrány. Problém je, že zatím je systém

FSC certifikováno malé množství českých lesů, zejména velcí státní vlastníci s certifikací váhají, přestože je krokem směrem k transparentnosti a veřejnosti,“ vysvětluje Petr Březina. Zájemci o šetrně vypěstované strom-

ky musí zajet na Svitavsko do Karle, Chmelíku, Květné, Kamenné Horky nebo Brněnce, v okolí Brna je možné stromky s certifikátem zakoupit ve Křtinách. Smrčky, které byly vyřezány v rámci nutných výchovných zásahů v lesích KRNAP, se budou nabízet 17. prosince ve Vrchlabí. Jejich koupí prospějete dobré věci, a ještě ušetříte, ceny se totiž pohybují mezi 45 a 150 Kč.

Pokud nechcete řezaný stromek, ale neradi byste přišli o štedrovočerní vůni jehličí, můžete si na Vánoce pronajmout živý stromek rostoucí v květináči. Jehličnan, který si vyberete podle obrázku, je těsně před svátky dodán do domácnosti a po jejich skončení zase odvezen pryč. „Každoročně se setkáváme s obrovským počtem zájemců o pronájem stromků v květináčích,“ říká Martin Líbal ze společnosti Pronájem stromků, „většinou z nich se líbí hlavně naše ústřední myšlenka projektu a tou je navrácení stromčků zpět do přírody.“ Aby se tento záměr podařil,

stromky v nádobách nezůstávají ve vytápěném interiéru déle než deset dní. Při jejich zdobení je také nutno postupovat velmi šetrně, zejména je důležité zabránit poškozování špičky stromu. „Náš projekt je pouze sezonní záležitost a nemáme prostor pro vlastní pěstování stromků, takže stromečky po odvozu poskytujeme zájemcům, kteří je pak vysazují do volné přírody. Naše stromečky zkrášlují různá veřejná místa, jako jsou parčíky, školy, domovy mládeže či domovy seniorů. Každoročně máme i zájemce, kteří je vysazují v místech, kde dříve byl les, jenž se stal cílem necitlivé těžby,“ uzavírá Martin Líbal.

„Hodně záleží na citlivém přístupu našich zákazníků, aby stromečky pobyt v domácnostech zdárně přečkaly. To se daří především proto, že se na nás stále častěji obracují stejní lidé, které právě tato naše myšlenka oslovuje.“

Připravila Anita Blahušová, spolupracovnice LN